

MIGRÁCIÓS SZEMLE

Újabb rekord: 36 millió afrikai kényszerül lakhelyének elhagyására konfliktus miatt

A lakóhelyüket kényszer miatt elhagyók (belső menekültek, menekültek, menedékkérők) száma Afrikában az elmúlt évtizedben töretlenül emelkedett – az elmúlt évben 12%-kal (3,7 millió fővel). A jelenleg rekordszámú, közel 36 millió lakhelyét erőszakos cselekmények miatt elhagyni kényszerülő ember háromszorosa az egy évtizeddel korábbi számnak. A legtöbb konfliktus elől menekülő a Kongói Demokratikus Köztársaságból, Etiópiából és Dél-Szudánból származik.

Forrás: [African Center for Strategic Studies: Record 36 Million Africans Forcibly Displaced, 2022.](#)

Az afrikai biztonsági kérdésekkel foglalkozó Africa Center for Strategic Studies kutatóközpont legfrissebb elemzésében azt vizsgálta, hogy a földrész mely országaiban a legmagasabb a konfliktusok miatt lakóhelyüket elhagyni kényszerülők száma.

Bevezetés

A fegyveres konfliktusok, az erőszak és az üldöztetés mind generálja az elvándorlást. Afrikában az összes kényszerű lakhelyelhagyás mintegy 75%-át a belső menekültek (angolul: Internally Displaced People; IDP) teszik ki (1. ábrán kék színnel jelölve), majd a menekültek következnek 20%-kal (1. ábrán piros színnel jelölve), végezetül pedig a menedékkérők mintegy 5%-kal (1. ábrán zöld színnel jelölve). Ezek a kitelepülési hullámok megterhelik a környező közösségek és országok befogadó kapacitásait, mert ezek javarészt hirtelen történő, nem tervezett népességmozgások. A tavalyi – kiugró mértékű – növekedés oroszlánrészeért nyolc ország volt felelős (lásd 2. ábra).

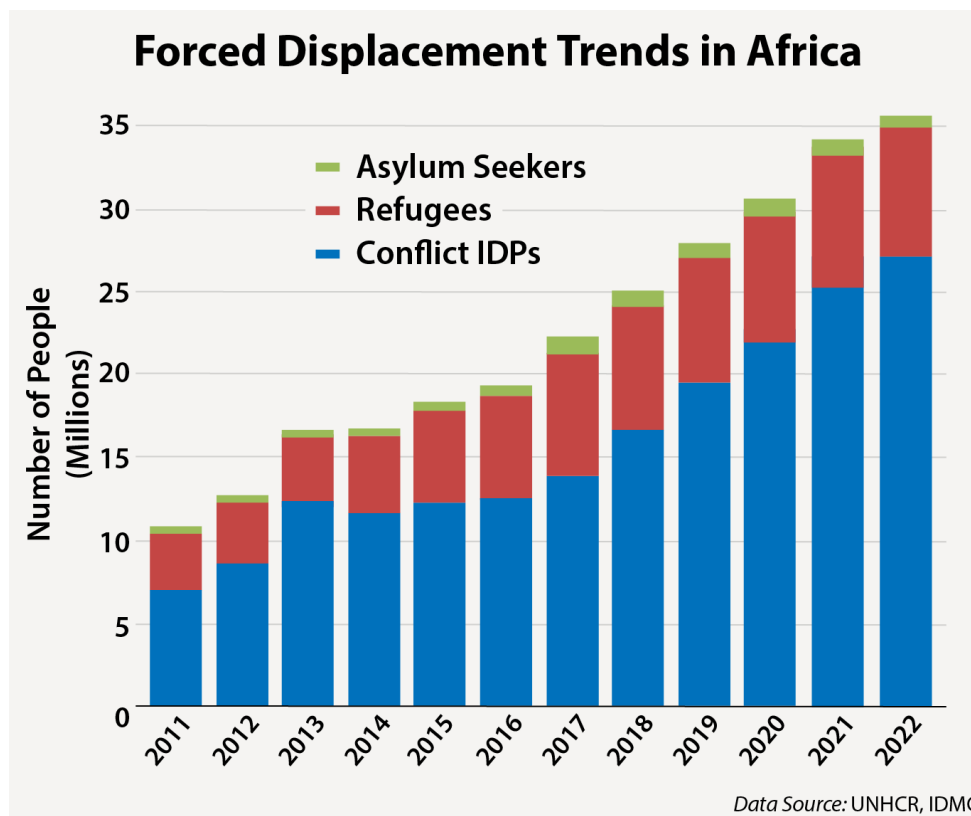
Etiópia

Az elmúlt évben Afrikában a legnagyobb mértékben Etiópiában nőtt a lakhelyüket kényszerből elhagyók száma. Ez továbbra is a Tigrájban zajló konfliktus következménye, amely az Amhara és Afar régiókra is kiterjedt. A polgárháború miatt újabb 1,7 millió etióp lakos kényszerült lakhelye elhagyására – így már összesen 4,7 millióra tehető az IDP-k száma az országban. Ez 56%-os növekedést jelent az előző évhez képest. Az Etiópiában zajló menekülthelyzet az Afrikában 2021-ben regisztrált összes új kényszervándorlás 45%-áért felelős.

Dél-Szudán

Lakosságarányosan Dél-Szudánban a legmagasabb a kényszerből lakóhelyüket elhagyók aránya az afrikai országok közül: 4,6 millió fő, amely az összlakosság közel 40%-ának felel meg. Az országban a 2011-es függetlenedés óta nem tartottak elnökválasztást. A felbontott

békemegállapodások és látszólagos koalíciós kormányok sorozata inkább a rivális milíciák versengését és a háborús gazdaságot állandósította, amely továbbra is instabilitást és erőszakot okoz.

1. ábra Kényszer miatti lakhelyelhagyások trendje Afrikában (2011-2022)

Burkina Faso

Burkina Fasóban a fokozódó militáns iszlamista erőszak – különösen a civilek ellen elkövetett atrocitások – miatt az elmúlt évben több mint félmillió ember kényszerült elhagyni otthonát. Ez közel 50%-os éves növekedést jelent 2020-hoz képest. A militáns iszlamista csoportokhoz, nevezetesen a Macina Felszabadítási Fronthoz és a Nagy-szaharai Iszlám Államához kapcsolódó erőszakos események az előrejelzések szerint idén 140%-kal fognak növekedni. Becslések alapján elmondható, hogy napjainkra 1,9 millió fő kényszerült lakhelyét elhagyni – elsősorban az országot 2017 óta sújtó dzsihádisták támadásai miatt. A biztonsági helyzet a 2022. januári katonai puccsot követően csak romlott.

Szudán

A 2021. októberi katonai puccs, amely megghiúsította a szudáni demokratikus átmenetet, felborította az ideiglenes kormány és az ország nem állami fegyveres csoportjai között 2020-ban létrejött jubai békemegállapodást is. Az ezt követő és egyre fokozódó erőszak, elsősorban Dárfúrban 700 000 szudáni lakost űzött el otthonából. Ez tovább növelte Szudán 3,9 milliós menekültközösségének létszámát.

Nigéria

Az elmúlt évben több mint negyedmillió nigériai kényszerült lakóhelyét elhagyni. Emögött elsősorban az ország északnyugati részén a banditák által okozott fokozódó instabilitás, illetve a szélsőséges szervezetek által elkövetett támadások álltak. Északnyugat-Nigériában több mint 110 000 ember kényszerült országon belüli menekülésre és mintegy 35 000 ember vándorolt át a szomszédos Nigerbe. A Középső Öv régióban, például Benue államban a földművesek és pásztorok közötti konfliktus miatt több mint 140 000 embernek kellett elhagynia otthonát (50%-os növekedés 2021-ben). A Nigériát sújtó biztonsági kihívások – különösen az északkeleti térségben zajló fegyveres konfliktusok – miatt mintegy 3,5 millió nigériai lakos kényszerült lakóhelye elhagyására.

Kongói Demokratikus Köztársaság

Egyik afrikai országban sem olyan magas a lakhelyüket kényszerből elhagyók száma, mint Kongóban: 6,3 millió fő. A 92 millió lakosú országban a második kongói háború 2003-as befejezése óta sem szűntek meg a fegyveres konfliktusok. A jelentések szerint az elmúlt évben további 155 849 ember kényszerült lakóhelyét elhagyni, ami jól mutatja az ország kiszámíthatatlan biztonsági helyzetét. A közelmúltban történt elvándorlások nagy része az ország keleti részén uralkodó instabilitás következménye, amelyet az illegális bányászat, a regionális rivalizálás, valamint az Uganda és Ruanda közötti proxyháború okoz.

Közép-afrikai Köztársaság

A Közép-afrikai Köztársaságban az elmúlt évben több mint 100 000 fővel nőtt azok száma, akiknek konfliktus miatt kellett hátrahagyniuk otthonukat, így az országos adat 1,3 millióra emelkedett 2022-re. A szinte megállás nélkül folyó harcok a kormány és a 14 lázadócsoport által 2019-ben aláírt békemegállapodás (hét év alatt a nyolcadik) semmibe vételét tükrözik. Mindez rávilágít arra a tévhitre is, miszerint a Faustine-Archange Touadéra elnök által az országba hívott orosz Wagner zsoldoscsoport hozzájárulna a stabilitáshoz.

Mozambik

Mozambik északi részét 2017 óta szélsőséges iszlamista csoportok tartják rettegésben. A fegyveres konfliktusok miatt összesen 881 000 főnek kellett elhagynia otthonát.

Countries Most Contributing to Forced Displacement in Africa				
Country	IDPs	Refugees and Asylum Seekers	Total	Percentage Population Displaced
DRC	5,339,000	978,994	6,317,994	7
Ethiopia	4,509,081	150,243	4,659,324	4
South Sudan	2,229,657	2,339,963	4,569,620	40
Sudan	3,036,593	913,124	3,949,717	9
Somalia	2,967,500	716,974	3,684,474	23
Nigeria	3,119,692	424,702	3,544,394	2
Burkina Faso	1,902,150	30,964	1,933,114	9
CAR	602,134	737,151	1,339,285	27
Cameroon	936,767	142,985	1,079,752	4
Mozambique	872,188	8,814	881,002	3
Eritrea		589,104	589,104	18
Mali	370,548	197,232	567,780	3
Chad	381,289	16,081	397,370	2
Côte d'Ivoire	301,705	45,825	347,530	1
Niger	264,257	17,715	281,972	1
Total Displaced in Africa	27,282,493	8,420,459	35,702,952	

2. ábra A kényszerből történő lakhelyelhagyáshoz leginkább hozzájáruló országok Afrikában

Összefoglalás

Az Afrikában élő, de erőszak miatt elvándorlók száma folyamatos növekszik kontinensszerte – ez kijózanítóan emlékeztet arra, hogy a földrész konfliktusai javarészt tartósak. Ahelyett, hogy maguktól elülnének, inkább elmérgesednek, és az instabilitás újabb formáit idézik elő. A vizsgált kérdéskör kapcsán egyértelmű földrajzi koncentráció figyelhető meg: az első öt ország közül négy, ahol a legmagasabb az összes lakhelyelhagyó száma, a tágabb értelemben vett kelet-afrikai térségben található. Az afrikai konfliktusok összetettsége hangsúlyozza a diplomáciai, konfliktusmegoldó és béketeremtő kapacitásokba történő nagyobb befektetés szükségességét. Miközben ezeket az erőfeszítéseket a szükséges helyi megoldások kialakítása érdekében a szubnacionális szintre kell összpontosítani, a fenntartásukhoz a nemzeti, a regionális és a nemzetközi szereplők erőteljes elkötelezettségére lesz szükség – állapítják meg az elemzés szerzői.

A szemléltetett publikáció nem feltétlenül tükrözi a Migrációkutató Intézet munkatársainak álláspontját.